

Werkgroepen Klimaatplan

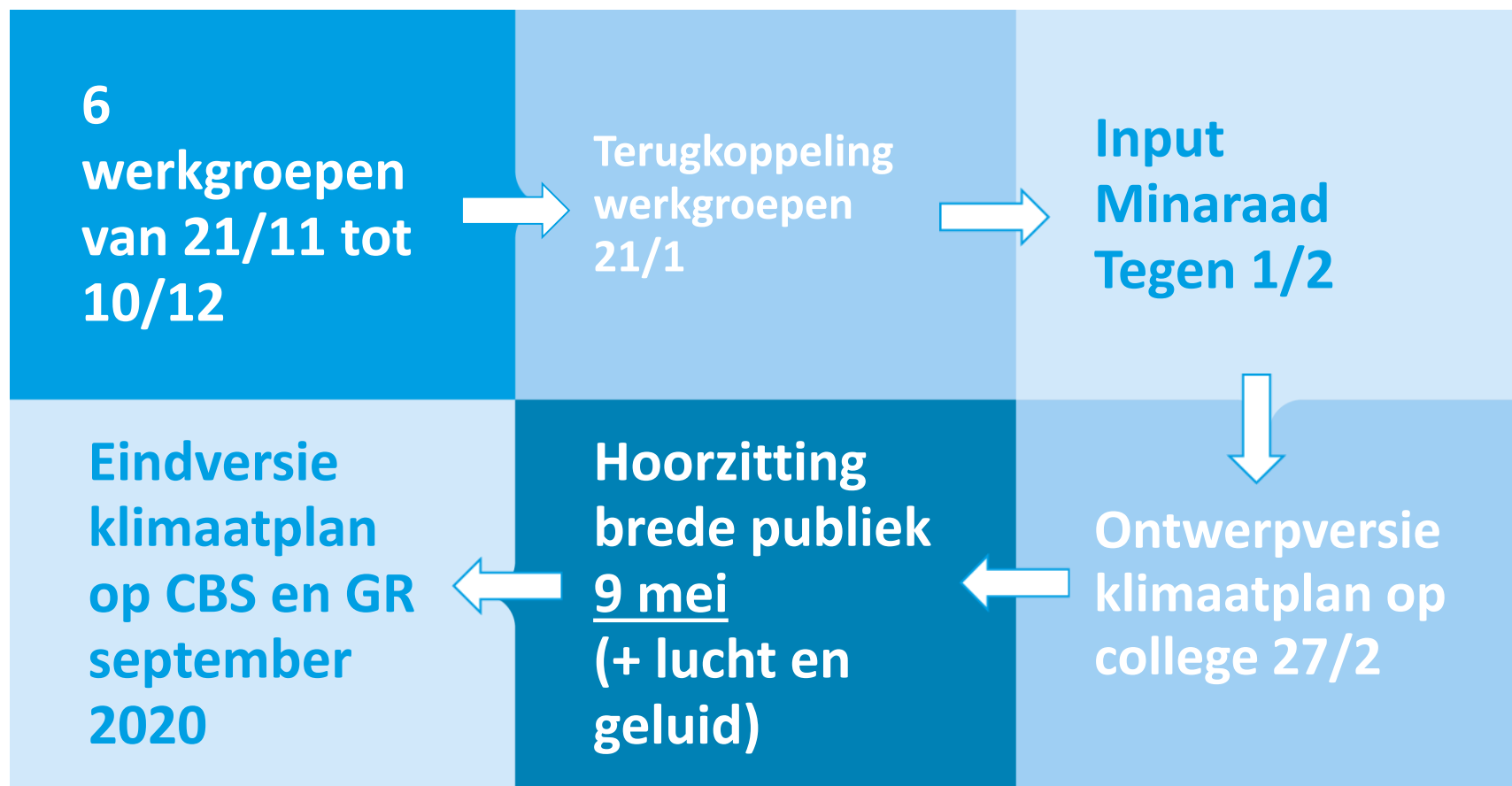
Klimaatplan Gent – participatief traject
Minaraad

29 januari 2020

Agenda

1. Tijdspad klimaatplan – to do's
2. Evaluatie werkwijze thematische workshops
3. Prioritaire aanbevelingen per thema
  - Toevoegingen?
  - Wat is voor de Minaraad prioritair?
  - Staan er minder relevante zaken in?
4. Wat hebben we geleerd?

1. Tijdspad Klimaatplan Gent

2. Werkwijze werkgroepen ronde 1

In de eerste ronde wordt 'breed' gegaan in 6 groepjes.

Opdracht: *“Als Gent in 2030 hét voorbeeld is geworden op vlak van ....., welke elementen zien we dan? Wat is er veranderd?”*

Deelnemers brengen beurt post-its in met ideeën die in groepjes besproken worden. Elke tafel kiest 5 prioritaire ideeën. De 5 prioritaire ideeën van elke tafel worden plenair gedeeld en samen gehangen aan een muur, waardoor ideeënwolken/clusters rond verschillende thema's ontstaan

2. Werkwijze werkgroepen ronde 2

In de tweede ronde wordt er in de 'diepte' gewerkt en worden de thema's in groepen uitgewerkt aan de hand van volgende richtvragen:

1. Waarom is dit thema/speerpunt belangrijk?
2. Welke resultaat willen we bereiken?
3. Hoe gaan we dat doen? Welke stappen moeten we zetten om dat te bereiken?
4. Waar of op welke plaatsen? Wie?

Werkwijze werkgroepen ronde 2

5. Wat doen we nu al goed? Welke projecten ken je? Waar zie je kansen of opportuniteiten?

6. Wat is prioritair voor het beleidsplan klimaat? Waar kan de stad mee aan de slag?

7. Wat kunnen andere actoren doen (middenveld, kennisinstellingen, bedrijven, ...)? Hoe kunnen we hen motiveren?

3. Prioritaire aanbevelingen

Focus op:

- *Wat ontbreekt er nog?*
- *Wat is voor de Minaraad prioritair?*
- *Staan er minder relevante zaken in?*

Klimaatadaptatie

Combinatie van functionaire E en groen op DAKEN

Op een lucht foto lijkt het één groot bos
Onder stroom
Daken
op elke STRAAT en PLEIN is er GROEN door zowel PRIVE als op OPENBAAR domein.

Groen-blauwe linten vanuit elke deelgemeente nr. centrum

IN GENT KUNNEN WE IN ELKE WIJK IN EEN RIVIER ZWEMMEN

Toegankelijke publieke WATERPARTISSEN

BIODIVERSITEITSPAKKET & BEGELEIDING VOOR PRIVÉTUINEN

Grote burgers hebben massaal zelf acte ondernemen in de tuin en buurt
BURGERS NEMEN INITIATIEVEN DIE GEORIENTEERD W DOOR BELGIA/REGERING

Gesloten kering-loor van water & eigen zuivering of WYKING - ZWART-E KANALISATIE

REGENWATER DAT OP MIJN PERCEEL VALT WORDT OPTIMAAL BENUT
-> ZUIVERING OP TERREIN (GROEN WUREN) -> WATERS WAFERATE

REGENWATERPUTTE OPTIMAAL GEBRUIKEN & KOPPELEN AAN INFILTRATIE

~~Experimenten met~~ waterdoorlatende bestraling over de hele binnenstad

BEDRIJVEN TEREINEN (PRIVE) & SPEELPLAATSSEN SCHOLEN MAN. ONTHAAR
ALLE BEDRIJVEN-GEBIEDEN ZIJN COLLECTIEF BEKANK BAAR VOOR VOEDSEL PRODUCTIE

EFFICIENT, GRATIS OPENBAAR VERVOER -> WEEKT AUTO'S UIT DE STAD -> CREEERT RIJWEGE VOOR GROEN

ELKE GELIJKVLOERS KENT EEN WATER ROBUUSTE INRICHTING

WATERGEVENEN TRANSITIE NIEUWE ONTVANGEL (IF NAH 10% BEHOOD)

ONTHAARINGSPLICHT (%) BIJ VERGUNNINGEN/ONTWIKKELINGEN

Handwritten note on a piece of paper, partially obscured and difficult to read.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep klimaatadaptatie

Thema Water in de Stad

Huidige goede bedoelingen en goedgekeurde projecten concretiseren en uitvoeren, **Visienota 'Water in de Stad'** uitvoeren. Die vat goed samen wat er rond water moet gebeuren.

Samenwerkingsverbanden effectief laten uitvoeren. Zie hittekaart voor locaties waterpartijen (waar het meest nodig?)

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep klimaatadaptatie

Thema Groen in de stad

- Elke buurt *vergroenen* samen met bewoners en bedrijven
- Andere normen van de stad kunnen mits argumenten voor groene buurt soepel toegepast worden
- Meer *draagvlak* door kwaliteiten van een groene inrichting in de verf te zetten

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep klimaatadaptatie

Thema Ontharden

- In Gent is er veel *engagement* om zelf aan de slag te gaan. Dat kan meer gestimuleerd worden.
- Gent kan een *verhardingstax* invoeren en een *onthardingssubsidie*.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep klimaatadaptatie

Thema Gesloten waterkringloop

- **Nieuwe ontwikkelingen:** ineens goed en hemelwaterneutraal: open water houden, collectieve rioleringsystemen, wateropvang, hergebruik, zuivering, infiltratie in de wijk zelf.
- **Bestaande wijken:** indien nog geen gescheiden afvoer, realiseren maar korte trajecten, zo snel mogelijk naar collectieve zaken (infiltratie, buffer, hergebruik) en oppervlaktewater
- **Regelluwe zones nodig:** experimenteren, nieuwe technieken uittesten, 2 jaar tijd om aan te tonen dat het veilig is

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep klimaatadaptatie

Thema burgerparticipatie

- Er is een *systematische aanpak* per wijk nodig met de hulp van een groenbrigade of groenspilfiguur in de straat.
- *Energieadvies uitbreiden* met acties die ondernomen kunnen worden ikv klimaatadaptatie.
- De stad biedt ondersteuning bij *groepsaankopen* aan democratische prijzen.

Mobiliteit

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Mobiliteit

Thema Elektrisch rijden

- Experimenteerzones voor laadpalen, met de buurt zonnepanelen plaatsen en overschot van energie doorgeven aan de laadpaal.
- Sensibiliseren, communicatie versturen naar de burgers wanneer er een laadpaal in de straat geplaatst zal worden of wanneer er een nieuwe deelauto in de buurt zal komen.
- Inzetten op educatie rond duurzame vervoersalternatieven.
- Er is een drempel voor sociale doelgroepen, tarieven aanpassen aan inkomen of als stad financieel helpen.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Mobiliteit

Thema Autoluwe wijk

- o **Parkeerplaatsen** beetje bij beetje inrichten als ontmoetingsruimte. Een ideetje kan zijn om bij 5 auto-lozen/auto-delers in de straat 1 parkeerplaats als tuintje in te richten.
- o **Ambassadeurs** vertellen aan hun burens dat heel veel (we schatten 30%) perfect kan leven zonder eigen auto voor de deur.
- o We maken de verandering **zichtbaar** met mobipunten die de alternatieven tonen aan iedereen in de wijk: bus, trein, pakjesafhaal, autodelen, fietsdelen, ...

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Mobiliteit

Thema Fiets

- Missing links in veilige fietsroutes opsporen en aanpakken.

Wijkcirculatieplannen

- Centrum Gent 1 grote fietsstraat (uitzonderingen bijvoorbeeld waar een tram rijdt)
- Regelgeving en handhaving om te verhinderen dat werfwagens en bestelwagens drukke fietsassen blokkeren. Werfinnames buiten de spits (vergunningen inname openbaar domein) of niet aan de schoolpoort.

Wonen

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Wonen

Thema kwalitatieve betaalbare huurwoningen

- Woonenergie en basiswoonkwaliteit geïntegreerd aanpakken
- Inspiratienota en aanbevelingen

Thema Wonen op Maat

Potentieel in beeld brengen

KWALITIEVE, BETAALBAAR HUURWONINGEN

WHY? - 50% HUURMARKT EN WE REIKEN DIE NU ARIEK
'INHAALREGING'

- HUISSELKERIJ → GEZOND, VEILIG, ENERGIEUWIG
BESTRAFFEN
- GROEP EIGENAARS → " 2 BETAALBAAR WONEN

RESUL - HUUR LANGS HOET. MIJNSTEN GELIJK BLIJVEN
EN STIJGEN GEZIE BELONINGSTOELAGE

WIË? PRIV. INEST - NIJME VERHUURSECT - PRIV. ONTWIK - ...

HOË? - FINANC. AANPAK → BELASTINGSKORTING VR
EIGENAARS DIE OT ANP.

BI. OP LENTIEKEN
IN SCHALEN TGO HUURPRIJS EN
WAARNE VU HUIS

- FINANC. VOOR DE
WERKEN DIE ZE DOEN: KOLLEND FONDS
STAD OF

- SLOOPREKIE?
OF RENOVATIE? ENERGIE / NETBEHEERDER
- WINST
OMZETTEN

- CONFORMITEITSATTEST + HANDHAVING
BIJ VERHUUR (NIET ALLEEN ENERGIE)

- AANTREKKEEL. INVESTERINGSFONDS
VIA BANKEN

- STIMULEREN COÖPERATIEF WONEN

- ONTZORGEN → HUURDEKS DIE HET
LIET ZICH TITTEL

- SUBSTANT PREMIE VOOR STIJGEN HUURPRIJS
(KLEINE VERHUURDEKS)
"VERKOEIDE"

→ WOODENERGIE x BASISWOODKUALITEIT GEINTES AANPAK
→ INSPIRATIE x AANBEWELINGEN
NOTA

Voeding

1 KORTE & DUURZAME VOEDSELKETEN

- Van waar komt ons eten?
- Hoe wordt het geproduceerd?
- Hoe komt het tot in de stad?

●●● Ken de producent.

Een meer toegankelijke afzetmarkt voor lokale producten. ●●●

● Ruimte en ondersteuning voor professionele voedselproductie.

● Ruimte en ondersteuning voor individuele en gemeenschappelijke niet-professionele productie.

● Voedselproducenten en -verwerkers gebruiken duurzame productie methodes.

2 IEDEREEN EET DUURZAAM

- Wat eten we?
- Wie eet wat?

●● Consumenten kopen duurzame producten.

●● Organisaties, onderwijsinstellingen en bedrijven kopen duurzaam aan.

Duurzame voeding op evenementen.

●●● Toegang tot betaalbare, duurzame en gezonde voeding voor iedereen.

● Meer sociale cohesie en inclusie.

●● Sociale tewerkstelling via voeding.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Voeding

Thema Toegang tot betaalbare, duurzame en gezonde voeding voor iedereen

- Het thema voeding hoog genoeg op de agenda ☐ transversaal. Niet één schepen die hiervoor actie onderneemt. Geïntegreerd in alle thema's.
- Meer samenwerken met private bedrijven.
- Via onderwijs kunnen we alle lagen van de bevolking bereiken ongeacht stand en klasse. Gratis gezonde maaltijd voorzien op school om mensen te overtuigen.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Voeding

Thema Een meer toegankelijke afzetmarkt voor lokale producten

- Eerlijke prijs voor de boer maar toch betaalbaar voor de consument.
- Contact met de boer is belangrijk, de boer heeft er niet altijd tijd voor dus er zijn mensen/organisaties nodig die deze taken overnemen.
- Meer inzetten op mensen overtuigen om over te stappen naar korte keten.
- De boeren die producten aanbieden kenbaar maken.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Voeding

Thema Netwerken

- Netwerken opzetten met lokale initiatieven: stel hen de vraag: wat kan Gent voor die initiatieven doen: obstakels voor het opschalen wegnemen en communicatie.
- Voedselbeleid serieus nemen. Visie van de stad die coherent en consequent is. Werken aan geloofwaardigheid.

Ondernemen en circulaire economie

AANWEZIGE MAAK ECON

CIRCULAIR
HOTEL

WINKELS HERBEN
HERSTELERS

& EIGEN
TWEEDERHANDS

GENTS CIRCULAIR

TEXTIEL
o.a. kledingbib

IN GENT IS HET
EERSTE GROOTSCHAALIGE
KLEDING ABONNEMENT
BELANDEERD

MATERIALEN HUBS

IVAGO bestaat

niet meer
verbruikt

MATERIALEN
PLATFORM
is DE NORM
VOOR BOUWMATERIALEN

≠ CIRCULAIRE
(BOUW-)MATERIALEN
HUBS

NETWERK v. HUBS

VOOR
GRONDSTOFFEN EN
MATERIALEN

CIRCULAIRE
BOUWCONCEPTEN
MET o.a. MODULAIR
BOUWEN

KENNISCENTRUM
ECO DESIGN

Afval op een juiste
of duurzame manier
verwerken vs industriële
vergiftiging / verontreiniging

WATER WORDT
(40%) LOKAAL TEGEVOEGD
GEWONNEN IN
HERGEBREVIKT

CENTRALE DEEL
ONTHARDING VAN
WATER

UITWISSELEN ENERGIE

HARDWARE (NIEUWE
INFRASTRUCTUUR) EN SOFTWARE
VERBINDEN ALLE
ONDERNEMINGEN EN
WONINGEN/GEBOUWEN

RESTENERGIE
W UITGEWISSELT
(A ANDERE STROMEN)

HERGEBREVIKT
RESTWARMTE
INDUSTRIE O
HEEL DE STAD VIA
UITGEBREID NETW

ANDERS METEN

happy index
vervaart herdefinië

HET VOORBEELD

GENE WERKT OUKEL
NOG SPRIJKEN MET
LEVERANCIERS DIE
ROBUUSTE PRODUCTEN
MET LANGE LEVENSDUUR
OP DE MARKT BRONNEN
EN BREEDER ALLE INWOONERS

ALLE INVESTERINGEN
VAN DE STAD
CIRCULAIR

WE MOEDEN
ONNIEUW SPILLEN
TEZELN MOEGAAN
(ECODESIGN)

STAD GENT

ECOSYSTEEM

IN GENT IS EEN
ECOSYSTEEM
VAN ONDERZOEKERS
& BEDRIJVEN IN
CIRC. ECONOMIE

INNOVATIE PROJECTEN
EN UITWISSELING TUSSEN
ONDERNEMINGEN EN/OF
KENNISINSTELLINGEN
DUURZAAMHEID RENDABEL
-> BEGELEIDING

- > innovatie incubators
- > gent is een model
- > kleine voorvormen
- > " materiaalstromen
- > " producten

KENNISDELEN

Prioritaire aanbevelingen

Ondernemen en circulaire economie

Thema Materialenhubs

- Onderzoeken hoe materialenplatform en materialenhubs best tot stand kunnen komen
- Materialenhubs en materialenplatform oprichten
- Proefprojecten opzetten met eigen patrimonium en in de haven
- Samenbrengen kleine en grote bedrijven en kennisdeling voorzien

Prioritaire aanbevelingen

Ondernemen en circulaire economie

Thema Ecosysteem/kennisdelen

- netwerkorganisaties versterken
- rollend fonds, crowdfunding, publieke middelen als hefboom

Prioritaire aanbevelingen

Ondernemen en circulaire economie

Thema Stad Gent = het voorbeeld

- Samenwerking/opleiding/burgers betrekken
- Eigen patrimonium (bv. brandveiligheid scholen)
- Gentse Feesten circulair
- Gentse Winterfeesten (bv. energy as a service)

Hernieuwbare Energie

GENT IN 2030 → HERNIEUWBARE ENERGIE

1. INFRASTRUCTUUR

- Opslag E
- leidingen Infrastructuur
- HAVEN VERBODEN HET BESTAANDE WARMTE NET

4. IEDEREEN

- BETAALBAARHEID
- ENERGIE-ARMOEDE TEGENKAAN
- MEE JEROEN

6. VISIE

- SOCIALE ECODIJS
- DUIDELIJKE WARMTE ZONERING
- JEROEN

2. FOSSIELVRIJ

INDRA

- VAN GAS AF → WARMTE-OPSLAG
- WAT IS HET WATERSTOF POTENTIEEL?
- WINDMOLENTJE? STAD TOONT DAT WIND NIEN BROND GENT TOEFELIJK IS
- GEOOTHERMIE ONDER ALLE NIEUWE GEBOUWEN

3. BURGERS FAIR MEE

- BINDMOLENS = AANVAARD
- DRAAGVLAK
- SYSTEEM VAN COMPENSATIE VOOR ONWONENDE
- Vandeling lusten & lasten
- ELKE BÜRGER HEFFT OF WIL ZONNEPANELEN, OOK KWETSBAAR ROEGROEPEN
- STAD GENT GEEFT HET VOORBEELD
- MARNIX

5. ORGANISATIE

- GENTSE ENERGIE-COÖPERATIE
- ENERGIE-MARKTUUN
- STADS GEBOUWEN KEBEN TAX ZONNEPANELEN MET BÜRGER PARTICIPATIE
- COLLECTIEF NAMST INS'V'DUER
- MARNIX

- DENSER WONEN
- mindere VERBRUK
- HINDER VERSPILING
- DURZAAM/GROEN PRODUCTIE & TRANSPORT v. mivau's

- ROM
- INFRASTRUCTUUR
- BURGERS
- IEDEREEN
- RO

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema Burgers mee

- opbouwen van draagvlak, kennis en toekomstvisie (een positief verhaal).
- Aanvaarding dat de wereld op HE gaat draaien en geloof in de toekomst is nodig → snellere vooruitgang en minder tegenstand. Afbouwen van lobbykrachten
- Tonen dat de Stad open staat voor burgerparticipatie.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema Burgers mee

- Collectieve projecten meer steunen en met durf een positief toekomstbeeld uitdragen. Burgerparticipatie investeringskansen geven en in staat zijn expertise te vergaren.
- Durven erkennen dat er negatieve elementen zijn. Sterk zijn qua inname standpunt maar burgers niet negeren of weerstand minimaliseren → open dialoog.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema Infrastructuur

Infrastructuur bepaalt voor jaren hoe met energie wordt omgegaan → slagaders die vraag en aanbod verbinden. In bepaalde zones is een collectieve aanpak zinvol, waar elders een meer individuele aanpak nuttig is.

Heldere visie nodig zodat voor infrastructuren goede keuzes worden gemaakt en dat de kostprijs van energie onder controle kan gehouden worden.

□.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema infrastructuur

- Reststromen maximaal benutten. Slimme aanleg, mogelijk vanuit eilandjes van warmtenetten op straat- of wijkniveau die kunnen samengroeien tot een groter geheel. Een *warmtezoningskaart* kan een beeld geven hiervan
- Pilots stimuleren op diverse niveaus. Inspelen op lopende opportuniteiten bv. stadsontwikkelingsprojecten
- Andere hefboomen zijn een rollend fonds of een stedelijk energiebedrijf op participatie mogelijk te maken.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema Fossielvrij

- Fossielvrij hand in hand met *verminderen van energieverbruik*.
- Elk nutteloze oppervlakte gebruiken voor zon en wind maar probleem in winter moet aangepakt worden (*seizoensopslag*).
Waterstof kan een oplossing bieden (warmte die vrijkomt bij omzetting van elektriciteit naar waterstof en omgekeerd benutten (cfr. Warmtekrachtkoppeling waarbij die twee stromen moeten worden gebruikt om rendabel te zijn)

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema Fossielvrij

- In beeld brengen wat beste brandstof is. Voor biomassa is er te weinig oppervlakte + impact luchtkwaliteit
- OCMW zet gronden strategisch in voor windenergie in combinatie met landbouw
- Systemen zoals Buurzame Stroom veralgemenen

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema iedereen mee

- Iedereen moet mee kunnen anders lukt het niet.
Betaalbaarheid van hernieuwbare energie is belangrijk. Een basistarief voor een beperkt gas -en elektriciteitsverbruik, vanaf dan moet de prijs van energie forser stijgen.
- De milieuvriendelijkste oplossing moet **goedkoper** worden, de milieuvervuilende oplossing duurder.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema iedereen mee

- PV: prioriteit aan sociale woningen en woningen op de huurmarkt.
- huurmarkt: met private banken een win-win voorstel bespreken zodat PV op huurwoning financieel interessant gemaakt wordt zowel voor de huurder (lagere energiefactuur) als voor de eigenaar (iets meer huur)

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema organisatie

- nood aan structuur: Stad kan structuren ondersteunen om een hefboom/sneeuwbal -effect te realiseren voor meer HE.
- Sommige opdrachten kunnen uit handen worden gegeven, het betrekken van de aanwezige kennisinstellingen is heel belangrijk.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema organisatie

- samenbrengen van kleine versnipperde partijen in een platform → kan productie en verbruik samen brengen.
- Zonnedelen op grote schaal is de toekomst.

Prioritaire aanbevelingen

Werkgroep Hernieuwbare energie

Thema Visie

- Lange termijnvisie moet geïntegreerd energie, ruimte en sociale doelgroepen benaderen.
- Link tussen energie en ruimtelijk is: welke HE, waar en waar voorzien we opslag?
- Energiesysteem kan incentive zijn voor ruimtelijke verdichting van open bebouwing.
- Om dit te concretiseren is én veel expertise nodig, én concretisering, én een niet vrijblijvend proces.

4. Wat hebben we geleerd?

